

СРПСКИ СИОН

Год. XII

Број 9

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ

ВЛАСНИК

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије

УРЕДНИК

Протопрезвитер Јован Јеремић

У Ср. Карловцима у недељу 3. марта 1902

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његово Високопреосвештенство господин епископ бачки *Митрофан Шевић* благоизволео је свршенога богослова, изабранога и потврђенога за протопрезвитератског капелана у Сомбору Димитрија Бокшана рукоположити дана 23. фебруара о. г. за ђакона, а дана 24. фебруара за презвитера.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Што је добро?

Српским народним пословицама

истумачио др. Данило Трбојевић.

(Наставак.)

V. Карактерност.

Два су, видјесмо, увјета, да човек може чинити добро. Први је увјет снага његова, и то, јер добар може бити само дух, снага његова духа или душе, која се очитује у вољи. С тога ће бити исто, ако мјесто душевна снага кажемо снага или јачина воље. Други је пак

увјет мудрост. Како нисам напоменуо ни једнога увјета више, помислиће когод, да их више и нема. Али и ако мора сватко признати, да „благо мудрој глави и вриједној руци,“ опет то блаженство не би било потпуно, јер то не би било још ни из далека оно, што назвасмо да је добро. Има на име још један увјет, који вриједи једнако као и сваки од ова два, кад прегнемо за добром. Само је под сва та три увјета могуће чинити добро, којег иначе не би никако могли постићи.

Кад би неко имао и најјачу вољу и знао, што је добро у свијем танчинама, опет не би из тога двога слиједило, да би он то добро и радио. Јер ако би и могао радити све, што би хтио, ко нам јамчи за то, да би он збиља и *хтио* радити баш добро? За што не би радио управо зло, кад може да ради и зло и добро с једнаком снагом?

„Али он зна, рећи ћете ми, што је добро, па ће тако и радити.“ Него „и враг зна, што је право, ма не ће, него како му је мило.“ Само знање добра није довољно, да некога потакне на добро. Онај, који зна, што је добро, зна исто

тако, и што је зло, док знаде, да је зло противност од добра. Будући да је истина, да „какав је ко, тако и чини,“ то и такав човјек, ако је склонији злу него добру, сигурно неће хтјети радити добро, већ зло.

Јасно је дакле, да јачина воље и мудрост нијесу доста, да се њима не само може, већ и мора постићи добро. Јер што може бити, може и не бити, а оно, што мора бити, никако не може да се не догоди. Н. пр. „ко се роди, мора умријети;“ то је правило, које не познаје изузетака.

Ако ћемо тако и ми да одредимо све увјете, под којима се добро мора дати досећи, морамо к овима двама додати још оно, што им не достаје. Истом онда ће бити потпуни. Ако ја могу радити оно, што је добро, и знам уједно, у чему је добро, онда треба само да своју моћ (снагу) покорим посве знању, тако да се једно с другим буду подударали. У том ћу случају морати бити добар. Знање добра на име посве одговара самоме добру, као што и свака права мисао са свијем одговара ономе, што се њоме мисли. Знање о неком предмету је као слика, на којој је дотични предмет вјерно нацртан. Тако је и знање онога, што је добро, вјерна и тачна слика самога добра. Ако се по том знању буде равнала моја воља, не ћу ја, наравски, моћи радити ништа, што би се противило моме знању, а по том ни нешто, што би се противило добру, него ћу моћи радити само оно, што је добро.

Слога, дакле, између, воље и мишљења је трећи, а уједно и пошљедњи увјет добра рада. Први пошљедак те слоге биће постојаност у добру раду, јер ће воља, равнајући се по знању добра, које се као и само добро не може да мијења, морати такођер постати непромјенљива и стална.

Али, „ни звоно свагда једнако не звони“. Тако је и човјеку тешко бити увијек постојану, и то за то, што је овај увјет тежи него сваки од првијех двају увјета на по се, а може бити и него оба њих заједно. Постојаност је нешто, што се најчешће тражи, а најређе налази; непостојаности пак има у изобиљу и на

претек. Колико ћемо се пута у животу срести са човјеком, који је „непостојан као март мјесец,“ те у својој дволичности „једно мисли, друго говори, а треће тво-ри“, макар да се тако шаренило ником не допада. Та сви смо тога мишљења, да је „све лијепо шарено до човјека.“

Што је узрок тој непостојаности или, боље да речем, неслози међу мислима и вољом? Понајвише којекакве склоности и страсти. Онај човјек, који је страствен, „заслијепљен је“, јер не може у оно вријеме, док му је страст на уму, ни о чему да мирно размишља. Карташ н. пр., кад њиме завлада страст, даће и пошљедњу пару, заложити кућу, земљу и све, што има, само да своју страст задовољи. А док се год игра, никада му скоро неће пасти на памет, да тим упропашћује себе и своје, и да без куће, земље и т. д. не ће моћи живјети ни он, ни породица му. Ове му мисли долазе истом нослије на памет, и то, ако је све проиграо, у облику кајања. Тада, у свјесном стању, рећи ће, а то сте без сумње већ често пута чули, да више никада карата у руке узети не ће. То ће и бити, вјерујте му, — до прве згоде. Онда ће опет запјевати стару пјесму и бити „Јово на ново!“

Па кад су страсти тако шкодљиве, да у човјеку помуте здраво мишљење — ето н. пр. „вино и мудрога побудали“ —, велим и свјетујем свакоме од вас, да се чува свега онога, што би га могло завести на странпутице и у њему породити страсти. „Не дај увијек срцу на вољу;“ „срцу на вољу, себи на невољу!“ Немојмо ни за чим одвише хлепити ни гинути, јер „оному, који хлечи, и брзина је лијена,“ њему домало не ће моћи нико угодити! Не подајимо се ни чему, да с нама господари, да не нашкодимо сами себи! Онај међу нама, ко је каквој страсти склон, рецимо, „ко је вино пријатељ, сам је себи непријатељ“ „С које је стране дрво подсјечено на ону и пада“; тако, и којој се страсти човјек пода, с оне и страда. И љутитости се чувајмо, јер ето „сирће је најљуће, па најприје само свој суд поквари!“ У опће будимо чисте душе и чиста срца, јер „чистоћа је Богу мила.“

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.un... Онај, који се одао којој страсти, не може, како рекосмо, више мислити сам својом главом. На његовим раменима као да је туђа глава, која мисли мјесто његове. А како се он по тијем мислима управља, то није више сам свој господар; њему господаре други. Јер кад би он био свој господар, био би се кадар одупријети својој страсти, кад види, да му шкоди, а он тога не може. Кад би он доиста био свој господар, то не би слушао никога, већ само себе, те би радио увијек само онако, како се њему чини да би најбоље било. Будући да се само онда, ако су воља и мишљење у слози, може бити поштен човјек, треба да сваки, коме је до поштења, тежи особито за тијем, да сам себи загосподари. „Ко свој може бити, туђ нек не буде;“ ко својом главом може мислити, нека не мисли туђом, јер „тешко томе, ко за туђом памети иде!“

Но како је год тешко све знати, још је куд и камо теже саму себи господарити. Господарити другоме то је врло лако, али себи господарити, себе слушати — то је веома тешко. Али се ипак може човјек мало по мало и на то привикнути, да сам себе слуша, ако се најприје научи слушати друге. С тога и јест послух толико вриједан. Јер „послух је отац крјепостима, а непослух свијем злоћама,“ и „тешко оном свакоме јунаку, што не слуша свога старијега!“

Међу тим то слушање другијех и ако у почетку мора бити слијепо, не смије слијепо и остати. Ко хоће да право слуша, мора знати, што му се заповиједа, јер „заман слуша, ко не разумије.“ Није никако лијепо, ако ко, „како му свирају, онако и игра,“ и да је превише лаковјеран. Гдјеко је такав, „да му реку: магарац лети, он би изишао да види, куд лети,“ а то не ваља. „Боље је вјеровати својим очима, него туђим ријечима.“ Колико има рђавијех људи! Кад би свакога послушао и за њим се поводио, ну — лијепо би прошао! Н. пр. ако „ко други скочи у воду, хоћеш ли и ти?“ Зато „свачију слушај, а — своју свиђај!“ Гдје год икакo можеш, сам суди и размишљај, а не тражи туђе помоћи! Јер „ко се

на туђим колима вози, не ће далеко отићи!“

Човјек не смије друге превише слушати и све им вјеровати, али не смије бити ни тврдоглав, јер „прикор за тврдоглавством долази.“ „И мудру и стару свјет није на одмет“; за то не смије добар савјет да „кроз једно ухо улази, а кроз друго излази.“ Нико не смије, макар како цијенио своје мишљење и свој суд, туђега мишљења и суђења тако омаловажавати, да не ће за њ ни да чује. Треба чути и друге људе, како они суде. Но не ваља само чути, а не хајати. Ко „чује, ал' не хаје, кашње ће се кајати, а не ће моћи избајати.“ Онај, који све ради, само како је њему драго, нека памти добро, да је „Драго сам себи најприје врат сломио.“

„Ослов *послух*, коњев *разум* и биволска *снага* чине момка свакому драга,“ јер снага, разум и послух чине човјека добрим, а добар је човјек, како смо већ рекли, свакому мио. А сад да размотримо, гдје се ово троје налази! Снага је, како смо казали, у вољи, а воља и разум су у души, док послух није друго до ли слога, која међу разумом и вољом постоји. Тако су ето сва три споменута увјета за добро у души, у срцу, а нијесу нигдје у спољашњости. За то и „не гледа Бог на каљаве ноге, већ на чисто срце;“ „срце племенито и краљем господари.“ Будући да на тај начин добро није у спољашњости у опће, дакле ни у успјеху, већ само у вољи и разуму, „не реци нико да *не може* учинити; толико учини човјек, колико *хоће* учинити.“ „Није — на име — „што *јест*, него што би се *хтјело*.“ С тога и јест н. пр. једнако „зван као гошћен“ и „нуђен као и чашћен.“ У опће се може пуним правом рећи, да „ништа није боље од добре воље,“ док „зла воља и зла мисао трује добра дјела.“

А што је за право воља? Свакако једна врста настојања. Хтјети је на име слично што настојати и жељети. Јер као што оно, „што око не види, срце не жели,“ тако се не може ни хтјети нешто, а да се прије не зна што се хоће. Надаље је

сличност, међу њима у том, што су и воља и жеља слободне. Тако н. пр. ако треба да од вас когод камо иде, може да ради сватко, како хоће. „Воља те доћи, воља те не доћи.“ Разликују се пак њих двије у томе, што је жеља још куд и камо слободнија од воље, те се пожељети може свашта, једнако оно, што је могуће, као и оно, што је немогуће, а хтјети се може само оно, за што се поуздано зна, да се даде постићи. Човјек може жељети н. пр. да не умре, али тога он не може хтјети. Док се код жеље познаје само оно, што се жели, дакле сврха, познају се код воље осим сврхе још и средства. По том је свака, па и т. зв. неразумна жеља, бар донекле разумна, а воља је скроз разумна. За то и налазимо жеље највише код дјеце, а вољу истом код одраслијех.

Будући да се воља и жеља тако разликују, не смију се никада једна с другом замијенити. Мисао и воља су увјети за добра дјела, а „мислити и жељети још није осолити.“ За то, што људи обично тек желе добро, а немају праве воље за њ, посве ријетко могу они да учине које добро дјело, ма да се хвалишу својом добром вољом, која, наравски, праве добре воље ни видјела није. Такви људи нека не мисле на рај, јер „пун је рај добријех дјела, а пакао добријех воља.“ Прођимо се дакле пуких жеља, јер „самом жељом, не осоли и не осочи лонца!“ Радимо и настојмо око добра без затезања и дугијех говора, јер „добар није, ко добро бесједи, него ко добро дјела!“

(Наставиће се.)

Из историје деобе наше са Румунима.

(Наставак)

Деобна ствар српска са Румунима дошла је на сабор 1870. г. поводом молбе, црквене општине у Ечки, да ју сабор, пошто припада српској митрополији, рекламује од романске митрополије.

У саборској седници од 9. марта те године реферисао је извештач саборског петиционог одбора, др. Ђ. Милосављевић, о тој молби (бр. 304 саб. зап.) и изнео је овај од-

борски предлог: „Да се одбор изабере, који ће питање мешовитих* општина у претрес да узме, и да по набављеном извештају о стању ствари у том обзиру свој предлог сабору поднесе.“

Овај предлог је примљен „са додатком дра Милетића, да се у ствари свију помешаних романској Јерархији уступљених општина нужна акта из Темишварске и Вршачке и Архидијецезе набаве, и са додатком дра Суботића, да се дотични епископи на писмено изјасњење позову(!).“

У предложени одбор изабрани су били прота Стефановић, др. Милосављевић, архимандрит Теофан Живковић, Константин Пуљо и Бранко Стефановић.

У саборској седници 12. јуна 1870. посланик Константин Пуљо, као председник одбора за помешане општине јавља, да је одбор свој посао свршио и моли, да се ова ствар стави што пре на дневни ред. Извештач пак одбора, архимандрит Живковић, поднаша извештај истог одбора.* Др. Ј. Суботић предлаже, да се овај извештај прочита одмах, пошто пређу сви поднесци. Предлог дра Суботића прима се. (Бр. 776. саб. зап.)

Затим позове председник сабора (Администратор Стојковић) извештача одбора за помешане општине архим. Живковића, да операт одбора прочита. Извештач чита операт.** Др. Полит примећује, да је изостала у операту општина Старо-Оршавска, која је такођер погрешком дошла у Карансебешку дијецезу и предлаже да се ова општина у операту наведе међу оним општинама, које су погрешком ушле у романску митрополију. — Предлог дра Полита буде примљен. (Бр. 778. саб. зап.)

По читању операта одборског предлаже др. Ј. Суботић, да се предлози одборски, као прешни, одма ставе на дневни ред ради већања. Предлог примљен. (Бр. 779. саб. зап.)

Извештач одбора чита 1. тачку одборског предлога, која гласи:

* Овај извештај нити је у саборски записник унесен, нити му је прикључен, нити се у Архиви Митрополијској налази.

** Нити је у саборски записник унесен, нити му је прикључен, нити се у Архиви М. налази.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

1. Да се у обзиру оних помешаних општина Темишварске и Вршачке дијецезе, које су се са погрешке једне, у конзисторијалној експедицији учињене, нашле и налазе од г. 1865. до данас у романској митрополији, *иште поштину рехититуција.* — Др. Ј. Суботић усваја предлог одбора с тим додатком, да се једна представка Њег. Величанству отпрати, ради рекламације унитних општина, и да се српска митрополија позове, да ступи у преговоре у овом предмету романском. Прима се једногласно. (Бр. 780. саб. зап.)

У седници 13 јуна и. г. (Бр. 790 саб. зап.) поднео је др. Милетић (у записнику саборском стоји само „предлог“, но је требало) као допуна овој I. тачци одборског предлога, који гласи:

„Да се Њег. Преузвишености, администратору српске митрополије и патријаршије, повери, да и међу тим, док се ствар рехититуције речени помешани општина црквени, у опсегу митрополије и патријаршије и односно дијецеза српски не реши, у дослуди са романским митрополитом и односно дотичним романским епископима постара, да се у реченим општинама или и српски свештеник, где га нема, постави, или тако нареди, да се по пређашњем обичају богослужење и на црквено-словенском језику обавља, и да се остала обредна чиноделовања Србима на истоме језику врше; свакако пак да Срби у реченим општинама без уштрба свога права на добра, фондове и закладе вероисповедне општине српског учитеља имају, да престане сутицање Србаља у издржавању романски школа и учитеља.“

„У колико Срби у реченим општинама не би у стању били свештеника, школу и учитеља српског сами издржавати и у колико се душепонечитељска потреба не би изаслањем свештеног монаха подмирити могла, овлашћује се Њег. Преузвишеност Администратор Митрополије и Патријаршије српске, да у смислу постојеће потврђене одлуке сабора г. 1865.* из народних на те потребе намењених фондова потпору или по крајној нужди и дотацију

* Не знамо коју је то одлуку др. Милетић мислио и није нам позната таква одлука — „потврђена“.

свештеника и учитеља, као и набавку школског локала и школских потреба по кључу минималне дотације и односно плате подмири. — О том да изволи Њег. Преузвишеност идућем сабору извештај поднети.“** После подуже дебате био је овај предлог као допуна I. тачци одборског предлога једногласно примљен. —

Друга тачка одборског предлога гласила је: „У погледу административном да се status quo међутим у опште* одржава свуда, а на особ с обзиром на помешане општине арадеке дијецезе увођењу новог органичког statuta сабора Романског посредовањем угарског министарства стане на пут.“ —

Др. Л. Костић поднео је на ову тачку одборског предлога исправак, по којем да се пре става у предлогу „путем кр. уг. министарства“ уметне: „договорно са црквеним властима дотичних романских епархија, а у случају безуспешности тога“ итд. — Предлог одборски са исправком дра Л. Костића једногласно је примљен. (Бр. 791. саб. зап.)

Трећа тачка одборског предлога је гласила: „У погледу на црквено-општинска добра, ако би се помешане општине по народности делити хтеле, најпре поравнање покуша, а где то поравнање не би имало успеха, остави странама отворен правни пут. Поравнање то пак да покуша смешана, из изасланика сабора српског и романског састављена комисија у Темишвару.“ — После подуже дебате предложи др. Суботић, да се ова III. тачка одборског предлога поново на претрес упути, да одбор овај предмет поново у претрес узме. Предлог овај буде примљен. (Бр. 792. саб. зал.)

У саборској седници 15. јуна 1870. буде III. тачка одборског предлога поново узета у претрес, по допуњеној редакцији, која гласи:

„У погледу на црквено општинска добра, ако би се помешане општине по народностима делити хтеле, најпре поравнање покуша, а где то поравнање не би имало успеха, остави странама отворен правни пут. Поравнање то пак да међу странкама

** До тог извештаја није дошло.

* Дакле, и у погледу манастира *Ходоша*? Тај status quo, према томе, постоји и данас.

на лицу места покуша смешана, из изасланика сабора српског и романског састављена комисија у којој српски сабор бира 5-рицу, а романски толико. Место, где ће се та смешана комисија ради предходног договора састати, и ради утврђења начела по којима ће она поступити, да буде Темишвар; у осталом остаје комисији право, да споразумно и друго место определити може за то. Чланови комисије на српску страну бирају се из овога сабора одма, и уједно се позива сабор романски, да од своје стране чланове изабере за исту комисију. — Чланови комисије од стране српског народног сабора изаслани, добивају за време које у тиме* послу проведу дневнице . . . и накнаду путни трошкова као предујам из срп. нар. фондова који ће се после на српски народ разрезати и фонду повратити.“

Др. Суботић је ставио исправак :

„Но у појединим случајевима довољно је, да у општинама посредују по двојица са сваке стране“ (место свих 5 изасланика).

Др. Милетић ставио је овај исправак : „Да се високо председништво сабора овог обрати на романског митрополита са позивом, да у случају ако је од стране романског конгреса на ту цел одређен одбор, овај упућен буде, да по могућству још у течају седница срп. народног сабора у Карловце дође, да са подобним одбором срп. народног Сабора о начелима и поступку при покушају поравнања у помешаним општинама у споразумљење ступи.“**

Тек поводом ових исправака, и непосредно после њих, подноси администратор Стојковић сабору допис митрополита румунског Шагуне, од 10. јануара 1869. Бр. 36 ех 1868., којим доставља у прилогу извод записника сабора Сибинског од 7. (19.) октобра 1868. у погледу састава и делокруга односног одбора (румунског), даље допис Арадског епископа Прокопија Ивачковића од 4. јуна 1869., којим моли

* Где дословце приводимо текст записника саборског, ту остављамо непромењену граматику, правопис, интерпункцију и разне провинцијализме.

** У саб. записнику није казано којој се алинеји одборског предлога дотични исправци односе, што у тачним и уредним записницима иначе бива; по читаоц ће и сам знати, куда се исправци ови односе.

за определење дана кад да одбор румунски у Карловце дође, и допис пододбора румунског од 15. (27.) јуна 1869., „којим јавља да је конституисан и моли да се о дотичним закључцима срп. нар. сабор известити.“*

Пошто су се ови списи прочитали** др. Суботић предложи, да се одбор за помешане општине допуни и да се њему ови дописи на претресање и стављање нужних предлога уступе, а међутим решење о трећој тачци одборског предлога одложи. Предлог дра Суботића буде примљен. (Бр. 811. саб. зап.) Одбору за помешане општине буду на крају седнице изабрани и придодани: Др. Мандић, др. Суботић, др. Милетић и прота Живковић. (Бр. 817. саб. зап.) Радња саборска у овом предмету настављена је у седници од 23. јуна 1870 г.

Пошто је председник одбора Пуљо саопштио сабору, да је одбор трећу тачку свога, сабору већ поднесенога предлога, која је одбору ради нове редакције повраћена, редиговао, прочита одборски извештај арх. Живковић нову редакцију, која гласи :

„Да се изабере један одбор од 8 лица, који ће под председништвом Њег. Преузвишености Г. Администратора Митрополије са одбором од стране сабора романског изасланим у додир ступити за покушење споразумнога обављења размерица, које су поникле из подељења двеју митрополија, и које покушење у смислу закона свакоме потраживању на правноме путу има да претходи;

Да се о томе страна романска, односно делегирани одбор њен путем високога председништва сабора са тим извести одма, да на тај конач исти романски одбор овамо* доћи може; и

* Ово је веома карактеристична илустрација тадашњег вођења наших јавних, па и званичних послова, да не рекнемо, и већ тада — одмах у почетку — набуђивање индоленције у ствари наше деобе са Румунима, а која ни после није напуштана. Тек после 1 и 1/2 године саопштавају се сабору нашем односни дописи и изводи записника румунског сабора, а сабор је био на окупу и 1869., а 1870. од 23. априла. Но да, г. 1869. била је прећа свађа око председништва саборског, а г. 1870. је администратор Стојковић имао пречих и прешнијих брига. . .

** Нити су у саборски записник унесени: нити су му приложени, нити их има у Архиви.

* У Карловце.

Да се међутим одбору, који се од стране сабора српскога одма бира, наложи, да изради и сабору на развићење и одобрење поднесе напутак, кога ће се на томе послу држати имати.“

На предлог дра Суботића, да се овај предмет за журан прогласи и још у истој седници узме у претрес, те пошто је др. Милетић томе предлогу додао и свој, да се одборски предлог без дебате прими — буде предлог дра Суботића са додатком дра Милетића усвојен, а по томе и нова редакција треће тачке одборског предлога за помешане општине. (Бр. 914. саб. зап.)

После овога закључка, примљен је предлог дра Милетића, „Да Њег. Преузвишеност (Администратор) том приликом, кад о овом закључку романскога митрополита извести, уједно истоме јави, да су Срби од своје стране обуставили радњу комисије за помешане општине. (Бр. 915. саб. зап.)

У одбор, који је у трећој тачки предлога одбора за помешане општине предложен и примљен (Бр. 914.) изабрани су: Др. Теодор Мандић, Петар Чарнојевић, Др. Јован Суботић, Др. Светозар Милетић, архимандрит Тесфая Живковић, Др. Светислав Касапиновић, Др. Ђорђе Милосављевић и Константин Пуљо.

Овај одбор се је иначе називао *српском делегацијом*.

У Архиви нема трага, да се је администратор Стојковић обраћао нити румунском митрополиту или епископима, у смислу саборског закључка од 13. јуна (Бр. 790), нити романском сабору, у смислу закључка од 16. јуна (Бр. 811.). Зар само зато не, јер му ти закључци саборски нису ни достављени? Кад би и тако било, био би и томе кривац исти администратор, јер до њега, као председника саборског, стајало је да и то учињено буде. Како је Стојковић поступао у ствари нашој са Румунима сведочи и то, да је о саборским закључцима од 23. јуна 1870., (Бр. 914—915), које је примио већ 26. јуна и. г.,* известио Шагуњу тек 5. октобра.**

Митрополит Шагуна, дописом својим 26. окт. и. г., (Бр. 131.) одговорио је:

„Примивши високопочитајемо писмо Екселенције Ваше ddo 5. октобра т. г. Nr. 396 саопштио сам садржај истога прквеном конгресу нашем у 12-ој седници ddo 14. окт. т. г. и част ми је извести Е. Вашу, да је конгрес наш с радошћу примио саопштење о изабраној Делегацији од стране конгреса српског, која ће имати са Делегацијом конгреса романског у споразум ступити ради покушаја пожеланог помирења од обе стране у смешаним црквеним општинама гледе њихове деобе, и да се с одобрењем изјаснио гледе термина, који сте Е. Ваша, ради састанка делегација за другу половину новембра о. г. определили, изразивши уједно жељу, да делегације изаберу главну варош отаџбине Пешту за место састанка.

„Од стране народног конгреса романског изаслани су у предпоменутом послу они исти чланови Делегације, које је нар. конгрес г. 1868. изабрао, а наиме Њ. В. г. епископ Прокопије Ивачковић, као предводител Делегације, за случај, ако би ја спречен био ићи, затим г. г. Јован Балношан, п. к. оберлајтнант у пензији, Ђорђе Јоановић, државни секретар при кр. уг. министарству просвете, Антоније Мочоњи, велики земљедержац, Јован Поповић протопрезвитер Вршачки, Вићентије Бабеш, присједатељ кр. Табле у пензији, Симеон Бика, протопрезвитер Велико Варадски, Сигисмунд (Живоинџ) Поповић видцишпан Арадски“***

На овај допис Шагунов одговорио је Стојковић 10. новембра под истим бројем. Између осталог одбио је изражену жељу романског сабора, да се делегације састану у Пешти, овако: „Но почем е саборъ србскій изрично опредѣлио, да се чланови отборна позову, да на предизложену цѣль овамо, у Карловце додју; то имамъ честь В. Екс. пристонѣише јавити, да я места састанку вопросни отбора тимъ манѣ меняти могу, што би се узаймна саветованя изванъ Карловаца, гди су сви списи, коихъ се нужда покаже, при рѣци, тек отешчала и безнолезно продужила“.

*** Овај одговор Шагунов превео је Василијан Петровић, тадањи архимандрит Хоповски. Превод је приложен оригиналу румунском, и налази се у Архиви под Бр. 468.

* Архива, Ексхибит, бр. 396

** Дописа тога у Архиви нема.

Делегације састале су се у Карловцима тек 1871. 11. (23.) јуна.

Ево записника о њиховој радњи и закључцима.

З а п и с н и к

заједничке седнице српско-романске делегације, држане 11. (23.) јуна 1871. у Ср. Карловцима.

Присутни од стране српске делегације: Њег. Преузвишеност Г. Арсеније Стојковић, Епископ Будимски и Администратор Патријаршије и Митрополије српске; др. Јован Суботић, др. Теодор Мандић, архимандрит Теофан Живковић, Константин Пуљо, др. Ђ. Милосављевић, и др. Св. Касапиновић.

Од стране романске делегације: Њег. Високопреосвештенство Г. Прокопије Ивачковић, епископ арадски, Јов. Балножан, Ђорђе Јовановић, Ант. плем. Мсчоњи, Вићентије Бабеш, протојереј Симеон Бика, Сигисмун Поповић и Конст. Радулеску.

Бр. 1.

Пошто је Њег. Преузвишеност Г. Администратор Патријаршије и Митрополије српске Арсеније Стојковић поздравио обе делегације, приступи се конститусању.

За председника буде изабран Њег. Преузвишеност г. Администратор Патријаршије и Митрополије српске Арсеније Стојковић, за потпредседника Њег. Високопреосвештенство г. епископ арадски Прокопије Ивачковић, за перовођу Вићентије Бабеш и др. Св. Касапиновић.

Бр. 2.

У погледу записника делегационих седница решава се: да перовођа Вићентије Бабеш води записник у романском језику, а перовођа Св. Касапиновић на српском, а оба записника да важе као оригинална:

Бр. 3.

У погледу одостоверења записника — решава се: да осим претседника и перовође српски записник одоставеравају од романске стране Њег. Високопреосвештенство г. Прокопије Ивачковић и Вићентије Бабеш, а романски записник Конст. Пуљо и др. Ђ. Милосављевић.

Бр. 4

Члан романске делегације Вићентије Бабеш приопштава предмете, које делегације у расправу узети имају и то:

1. Фондове, који се у Карловцима и Пешти администрирају;

2. Манастире у Банату:

3. Помешане општине у арадској, темишварској и Вршачкој дијецези.

4. Потраживања у подледу резиденција и другог имања у темишварској и вршачкој дијецези; —

решава се: да се предмети од делегацијоног члана В. Бабеша набројени у расправу узети имају.

Бр. 5.

Др. Јов. Суботић предлаже, да се, са обзиром на то, што делегацијама у погледу истих предмета још информације треба, делегацијона седница закључи и у конференцију претвори. и да се пре но што се нова делегацијона седница закаже претходно сви предмети у конференцијама претресу.

Прима се.

Арс. Стојковић с. р. епископ Будимски и адм. патр. срп.; Теодор Мандић с. р. Конст. Пуљо с. р. Др. Јов. Суботић с. р. др. Касапиновић с. р. перовођа, Лаза Стефановић прота и заменик Петра Чарнојевића, Ђ. Димитријевић с. р. заменик др. Милетића, др. Ђ. Милосављевић с. р. Т. Живковић Арх. с. р. Прокопије Ивачковић с. р. еп. арадски, Georgiu Joanovics m. p. Vicentiu Babes m. p. Simeunu Bica m. p. Joane Popovics m. p. Const. Radulesku m. p. Joan Balnosahon m. p.

З а п и с н и к

заједничке седнице српске и романске делегације држане 18. (30.) јуна 1871. у Ср. Карловцима.

(Присутни од стране српске делегације осим у првој седници побројаних, и Ђ. Димитријевић као заменик др. Св. Милетићу и прота Лаза Стефановић као заменик Петру Чарнојевићу.)

Од стране романске делегације: осим у првој седници побројаних и протојереј Јов. Поповић.)

Бр. 6.

Њег. Преузвишеност Г. Арсеније Стојковић епископ Будимски и Администратор Патријаршије и Митрополије српске, приопштава, да је срп. нар. сабор у седници својој од 14. јуна о. г. изабрао делегацијоном члану дру

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Св. Милетићу као заменика г. Ђ. Димитријевића, а г. Петру Чарнојевићу као заменика г. протојереја Лазара Стефановића, приказујући оба заменика.

Узима се на знање.

Бр. 7.

Њег. Преузвишеност Г. администратор Патријаршије и Митрополије српске Арсеније Стојковић подноси допис Њег. Преузвишености г. Митрополита романског Андреје Барона Шагуне од 10. Јан. 1869. год. упућен на Њег. Светост патријарха Самуила Маширевића, којим се доставља извод из записника седнице романског сабора држане 7. (19.) окт. 1868. год. у Сибињу у погледу романске делегације. Романска делегација агносцирајући приопштени извод из записника романског сабора од 7. (19.) окт. 1868. год. подноси извод из записника романског сабора држаног 1870. год. којим се пуномоћије романске делегације дато у седници романског сабора од 7. (19.) окт. 1868. год. потврђује.

Српска делегација подноси извод из записника срп. нар. сабора од 23. јуна 1870. год. у погледу свога пуномоћија изјављује, да је само на то опуномоћена, да са романском делегацијом у преговор ступи, и да резултат преговора срп. нар. сабору на потврђење поднети има.

Сви списи како у погледу пуномоћија романске, тако и у погледу српске делегације, прикључују се овом записнику.

Бр. 8.

Романска делегација потражује из неприкосновеног и клирикалног школ. фонда, који се у Карловци администрирају, своту од двеста педесет хиљада 250.000 а. вр. са 6% камате од априла месеца 1865.

Српска делегација изјављује, да би она стојећи на земљишту споменице срп. нар. сабора од 25. Марта, 5. Априла, 1865. год. морала остати при онда закљученој своти изравњања од двеста педесет хиљада 250.000 ф. без камате из узрока тога, што понуда Србаља од Романа онда није примљена и што по томе изравњање није углављено и што с друге стране камате нису уговорене нити из каквог другог правног основа припадају, најпосле из узрока тога, што су срп. нар. фондови, осим трошкова око управе и јавних даћа имали и знатна издавања на цели романских дијецеза

да носе; задахнута пак осећањем искреног пријатељства и братства, нуди српска делегација из неприкосновеног и клирикалног школског фонда аверзијоналну своту од три стотине хиљада 300.000 фр. а. вр., али под тим условом, да се Романи својих потраживања на накнаду у погледу епископских резиденција и осталих епархијских добара и имања у Темишвару и Вршцу, која су и самој највишој резолуцији од 24. Дец. 1869. год., као својина српског епископата у Темишвару и Вршцу призната, коначно и за свагда одреку, по себи се разуме да од времена изравњања све оно, што Романи из поменутих фондова на своје цели добијају, престати има; у име отплате поменуте своте имало би се Романима издати двеста педесет и три хиљаде 253.000 фр. у приватним облигацијама, двадесет и пет хиљада 25.000 фр. у угарским и банатским растеретницама по номиналној вредности, а остатак у готовом новцу.

У случају погодбе припадају Романима од горе поменуте своте од три стотине хиљада 300.000 ф. камате од 19. јуна (1. јула) о. г.

Ова понуда има за Србе до 18. (30.) септ. о. г. обвезну снагу.

Бр. 9.

На то изјављује романска делегација:

„У погледу општа оба карловачка фонда наша је публика тако обавештена и с тим опријатељена, да се нама у име главнога двеста педесет хиљада 250.000 ф. а. вр. и камата од априла 1869. год. исплати, чим би се укупна свота изравњања до априла о. г. на триста двадесет и пет хиљада 325.000 ф. повисила, дакле ону цифру достигла, која надмаша своту од триста хиљада 300 000 ф. која је с наше стране при преговорима 1865. год. као најмања свота означена; о таковој погодби могли би смо ми без сваког узтезања изјавити, да се примити може и могли би смо је епарх. синодима препоручити; пошто пак поштована српска делегација на то није пристала и место реченог капитала и камате аверзијоналну своту од триста хиљада нуди, чим се свота, која се Романима исплатити има са двадесет и пет хиљада, 25.000 ф. умољава; пошто даље поштована српска делегација и то још условље придодаје, да се тим и отштета за резиденције у Темишвару и Вршцу и остала дијецезанска добра у тим истим местима изравњава и пошто

је напoкoн oдpeдилa, дa сe јeдaн дeо у рaс-тeрeтвицaмa у нoминалнoј вpeднoсти исплaти, чим сe пoнyђeнa aвepзиoнaлнa свoтa oд тpистa хиљaдa 300.000 ф. сa нeкoлкo хиљaдa смaњyјe, нe мoжeмo ми oвy пoнyдy свoјим синoдaмa — кao штo би смo рaдo жeлeли — кao рeзyлтaт узajамнoг спoрaзyмлeњa пoднeти, aли ћeмo зa тo рaдo oвaј прeдлoг сa тaчним рaз-јaшњeњeм свијy пoбyдa, штo мy зa oснoв слyжe, синoдaмa сa нaјмoгyћнијим yскoрeњeм нa рeшeњe пoднeти.

При тoм сe јoш јeднaкo нaдaмo дa ћe сл. срп. кoнгрeсy бити мoгyћe, дa нaшe пpaвилнo пoтpaживaњe у oвoм пoглeдy oдoбри и oгpaничeњa oтнoснo нeкoриснa yслoвљa oтклoни, чим би сe цeлo дeлo изрaвнaњa знaмeнитo припoмoглo, a нaимe рoм. дeлeгaцији oлaкшaлo“.

Нa тo изјaвљујe српскa дeлeгaцијa.

„Непризнајући никакo срп. нар. неприкoснoвeнoм и клирик. шкoл. фoндy кaрaктeр oпштити, кao штo сe oд стpaнe рoм. дeлeгaцијe пoгрeшнo нaвoди, примeћaвaмo дaљe, свe дa Рoмaнимa и припaдa пpaвo нa кaмaтy, штo срп. дeлeгaцијa пoричe, нe би им никaкo y имe кaмaтe свoтa oд двaдeсeт и пeт хиљaдa 25.000 ф. припaсти мoглa, јeр би сe oд тe свoтe мoрaлa oдбити припoмoћ aрaдскoм eпискoпy, припoмoћ зa стaн aрaдскe клирик. шкoлe, зa стaн Вeл. Вaрaдскe кoнзистoријe, зa плaтy нoтaрy и фишкaлy истe кoнзистoријe и зa плaтy кaрaнсeбeшких бoгoслoвских профeсoрa, штo зa тo вpeмe изнoси yкyпнy свoтy oд oсaмнaeст хиљaдa сeдaм стoтинa и двaдeсeт фoр., 18.720 ф., a oсим тoгa сaрaзмeрaн дeо тpoшкoвa oкo yпpaвe нар. фoндoвa и држaвнoг пoрeзa; нaпoслeткy примeћaвa срп. дeлeгaцијa, дa y слyчaју, aкo сe oвa пoгoдбa oд стpaнe Рoмaнa нe прими, зaдржaвa свoјe пpaвo y пoглeдy пyстaрe св. Симeoнa и oстaлих eпискoпских дoбaрa y aрaдскoј и кaрaнсeбeшкoј eпaрхији“.

Рoмaнскa дeлeгaцијa узимa изјaвy српскe дeлeгaцијe нa знaњe.

Бр. 10.

Рoмaнскa дeлeгaцијa пoтpaжyјe fundus instructus aрaдскe дијeцeзe и фyндaцијy Пaтријaрхa Рaјaчићa зa рoм. сeминaријy.

Срп. дeлeгaцијa изјaвљујe, дa нa тo пoтpaживaњe пристaјe.

Бр. 11.

Рoмaнскa дeлeгaцијa прeдлaжe, дa сe исгoчни пpaвoсл. фoндoви, кoјимa пeштaнскa дe-

путaцијa yпpaвљa, нa двa рaвнa дeлa измeђy срп. митрoпoлијe с јeднe стpaнe и aрaдскe и кaрaнсeбeшкe дијeцeзe кoјe рoм. митрoпoлији припaдaјy, с другe стpaнe нa oвaј нaчин пoдeлe:

а.) Из шкoлeкoг фoндa имaјy сe y кoрпист Србaљa искљyчити зaклaдe и лeгaти, кoји сe сa пoмeнутим фoндoм зaјeднички yпpaвљaјy и кoји сy искљyчивo нa српскe цeљи oпpeдeљeни и тo: Ђ. Рaђe, Хeрцeгa Албрeхтa oд Сaхсaнa-Тeшнa, Јyл. Чoкoрa и Нaумa Бoздe, a oстaтaк y двa рaвнa дeлa пoдeлити.

б.) Учитeљски пeнзијoни фoнд и

в.) Aтaнaсијe Бaллe стипeндијскa зaклaдa имa сe тaкoђeр пoдeлити нa двa рaвнa дeлa и тo oвa пoслeдњa из тoгa yзрoкa, штo Бaллa нијe зa свa вpeмeнa стaлнo стaрaтeљствo нa тy фyндaцијy oстaвиo, и штo ћe сe пeштaнскa дeпутaцијa, кoјa шкoл. фoндoм yпpaвљa и нa кoјy сy Бaлини кyрaтoри нeкaд свoјe пpaвo нa yпpaвy пpeнeли сaдa yкинyти.

г.) Зaклaдa зa aрaдскy прeпaрaндијy кao чистa рoмaнскa нијe прeдмeт дeoбa.

Српскa дeлeгaцијa пристaјe нa тaј прeдлoг и из тoг yзрoкa, штo би сe пoмeнyти фoндoви пo сaрaзмeрy прилoгa измeђy Рoмaнa и Србa пoдeлити имao, штo би испитивaњe, кoликo јe oд јeднe или другe стpaнe y тe чистo вeрoзaкoнскe фoндoвe yшлo, сa дyгoтpaјнoм ликвидaцијoм скoпчaнo билo, тe би с тoгa сaдaњa врлo скyпa yпpaвa зa дyжe вpeмe мoрaлa пoстoјaти.

Схoднo тoм нaчeлy јeднaкe дeoбe oвих фoндoвa изричe сe yјeднo и пaритeт oбeјy стpaнaкa oтнoснo oдштeтe, кoјa јe y имe фoндoвa прoтив eрaрa пoвoдoм прoнeвeрeњa Нeдoклaнскoг и Зaхaрићa пoдигнyтa, a тaкo истo и y пoглeдy пoтpaживaњa eрaрa прeмa фoндoвa зa тaкo звaни кaмeрaлни прeдyјaм.

Oбe дeлeгaцијe слaжy сe y пoглeдy нaвeдeних фoндoвa y Пeшти и yтврђyјy дaљe, дa сe oни зaписници или другe испрaвe, кoјe сe нa тe фoндoвe oтнoсe, a имaјy зa oбe стpaнкe вaжнoсти, дyплицирaјy и свaкoј стpaнци издaјy, a oстaлa aрхивa дa сe прeдa Србимa нa сaхрaнy с тим дoдaткoм, дa Рoмaни дoбијy пoтпyн списaк o њoј и дa им сe y свaкo дoбa нa њихoвo зaхтeвaњe прeписи издaти имaјy.

Бр. 12.

Рoмaнскa дeлeгaцијa иштe, дa сe Рoмaнимa дaдe мaнaстир Хoдoш и Снт. Ђyрaђ.

Српска делегација изјављује, да стојећи на земљишту споменице срп. нар. сабора од 1865. год. не може у погледу манастира ни у преговор ступити.

На то романска делегација изјављује:

Ми узимамо ову изјаву, која наравно свако даље разлагање искључује, са жалашћу на знање и поднећемо је заједно са чувеним разлозима нашим епарх. синодама.

У погледу помешаних општина углавине су делегације погодбу, која се овом записнику под /• прикључује.

Бр. 14.

Романска делегација предлаже, да се сваки предмет, о коме се међу обема делегацијама водили преговори, као самосталан сматра тако да се поравнање без обзира на друге предмете, у којима се поравнање није постигло, извести може.

Српска делегација изјављује, да се са предлогом романске делегације слаже.

(Присутни сви потписани).

З а п и с н и к

заједничке седнице српске и романске делегације држане 19. јуна (1. јула) 1871. у Ср. Карловцима.

Присутни као и пре осим место проте Лавара Стефановића као заменика — Петар Чарнојевић.

Бр. 15.

Њег. Преузвишеност Г. Арсеније Стојковић отварајући седницу позове перовођу, да прочита записник делегационе седнице од 11. (23.) и 18. (30.) јуна о. г.

Паровођа Др. Светислав Касапиновић чита записник поменутих седница.

Одоставерава се.

Бр. 16.

Члан српске делегације г. Петар Чарнојевић изјављује, да са обзиром на то, што романска делегација нема таковог пуномоћја, да може поравнање са Србима коначно обавити, него да резултат преговора са српском делегацијом романским синодама на потврђење поднети мора, од своје стране не може пристати на то, што су делегације свршиле.

Изјава г. Чарнојевића има се ставити у записник.

У погледу фондова који се у Пешти од депутације администрирају

решава се, да срп. нар. сабор с једне и обе романске синоде с друге стране изабери по три члана, који ће се заједнички на високу владу обратити с молбом, да се деоба поменутих фондова у смислу српског романског поравнања спроведе,

Српски народни сабор односно романске синоде издаће својим изасланицима на ту цељ нужно упутство.

Пошто је Њег. Преузвишеност Г. Арсеније Стојковић поздравивши обе делегације делегацијони рад као завршен изјавио, и пошто се овај записник одоставери, закључи се седница.

(Записник су потписали сви присутни осим П. Чарнојевића). (Наставиће се.)

Списак епископа и њихових епархија у грчко-источној цркви.

І. Цариградска црква.

Архиепископ Цариграда, Новог Рима, и васељенски патријарх Јоаким трећи (по други пут изабран).

Његови викарни епископи: 1.) Памфилски — Мелисин, 2.) Синадски — Евгеније, 3.) Клавдиопољски — Михаил, 4.) Авидски — Никодим, 5.) Хариуновски — Генадије, бивши митрополит месемвријски.

Митрополити:

1.) У Кесарији Кападокијској — Јован, егзарх целе Анатолије.

Викарни његов епископ Назијански — Гервасије.

2.) У Ефесу — Јоаким, егзарх целе Азије.

Његови викарни епископи јесу: 1) Илијупољски и Тијатирски — Тарасије, 2) Кринијски — Теоклит, 3) Анијски — Константин, 4) Принопољски — Арсеније, 5) Аркадиопољски — Антим, 6) Евдоксијадски — Доротеј.

3.) У Ираклији и Редесту — Јероним, егзарх целе Тракије и Маџедоније.

Његови викарни епископи јесу: 1) Калиупољски и Мадитски — Јероним, 2) Мириофитски и Перистасијски — Смарагд, 3) Метрски и Атирски — Јоаким.

4.) У Кизику — Константин, егзарх целог Хелеспонта.

Његов викарни епископ Тројадски — Тимотеј.

- 5.) У Никомидији — Филотеј, егзарх целе Витиније.
- 6.) У Никеји — Софроније, егзарх целе Витиније.
- 7.) У Халкидону — Герман, егзарх целе Витиније.
- 8.) У Дерку — Калиник, егзарх Босфора Трачког и Кијанејски.
- 9.) У Тесалонику — Атанасије, егзарх целе Тесалије.
- Његови викарни епископи јесу: 1) Китрски — Теоклит, 2) Кампанијски — Партеније, 3) Полијанијски — Партеније, 4) Ардамеријски — Доротеј, 5) Јерисовски и Св. Горе (Атона) — Јоаким.
- 10.) У Адријанопољу — Кирил, егзарх целог Емимонта.
- Викарни његов епископ Родостовски — Антим.
- 11.) Амасијски — Антим, егзарх целог Понта Евксинског.
- Његови викарни епископи: 1) Севастијски — Маргарит, 2) Леонтопољски — Неофит.
- 12.) Јанински — Григорије, егзарх целог Ешира и Керкире.
- 13.) Пруски — Натанаил, егзарх целе Витиније.
- 14.) Пелагонијски — Амвросије, егзарх горње Македоније.
- 15.) Неокесаријски — Александар, егзарх Понта Полемонијака.
- 16.) Иконијски — Атанасије, егзарх целе Ликаоније.
- 17.) Веријски и Наузијски — Константије, егзарх Тесалије.
- 18.) Писидијски — Герасим.
- 19.) Босански — Николај, егзарх целе Далмације.
- 20.) Критски (острво Крит) — Евменије са 7 викарних епископа.
- 21.) Трапезунтски — Константије.
- 22.) Никопољски — Косма.
- 23.) Филипопољски — Фотије.
- 24.) Родоски (острво) — Јоаким, егзарх свих Цикладских острва.
- 25.) Серрски — Григорије, егзарх целе Македоније.
- 26.) Дражски — Филотеј, егзарх Македоније.
- 27.) Смирнски — Василије, егзарх Азије са 2 викарна епископа.
- 28.) Митилински — Кирил, егзарх Лесбоса.

- 29.) Дидимотихски — Филарет, егзарх Родоба.
- 30.) Анкирски — Николај, егзарх целе Галатије.
- 31.) Филадельфијски — Леонтије, егзарх целе Лидије.
- 32.) Менеликијски — Јоаким.
- 33.) Еноски — Герман.
- 34.) Митимнијски — Стефан, егзарх Лесбоса.
- 35.) Месимвријски — Харитон, егзарх Црног Мора.
- 36.) Самоски и Икаријски — Атанасије, егзарх Цикладских острва.
- 37.) Визијски и Мидијски — Доротеј, егзарх Црног Мора.
- 38.) Анхијалски — Василије, егзарх Црног Мора.
- 39.) Варнашки — Поликарп, егзарх Црнога Мора.
- 40.) Маронијски — Константије, егзарх Родоба.
- 41.) Силивријски — Дионисије.
- 42.) Созоагатопољски — Константин, егзарх целог Црног Мора.
- 43.) Ксантски — Јоаким.
- 44.) Хански и Харски — Константин.
- 45.) Хехојези — Константин, егзарх целе Јоније.
- 46.) Лемноски — Диодор, егзарх целог Егејског мора.
- 47.) Имвросијски — Пајсије, егзарх Егејског мора.
- 48.) Дирахијски — Прокопије.
- 49.) Скопљански — Фирмилијан, егзарх доње Мизије *
- 50.) Касторијски — Герман, егзарх горње Македоније.
- 51.) Рашко-Призренски — Нићифор, егзарх горње Мизије.
- 52.) Воденски — Никодим.
- 53.) Ерсекијски — Серафим.
- 54.) Корицки — Гервасије, егзарх горње Македоније са једним викарним епископом.
- 55.) Велеградски — Василије, егзарх целе Албаније.
- 56.) Струмнички — Софроније, егзарх Македоније.
- 57.) Гревенски — Доротеј.

* Фирмилијан још до данас није посвећен у чин епископа, него је архимандрит са титулом: Θεοφιλέστατος ἐφημερεύων.

WWW.UNIBS.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

- 58.) Сисанијски — Серафим, егзарх Македоније.
- 59.) Зворнички — Григорије, егзарх Далмације.
- 60.) Могленски — Јоаникије.
- 61.) Претански и Охридски — Антим.
- 62.) Велешки — Поликарп.
- 63.) Касандријски — Леонтије, егзарх залива Термаикског.
- 64.) Халдијски — Гервасије, егзарх Хеленопонта.
- 65.) Јеласонски — Поликарп.
- 66.) Проконијски — Софроније, егзарх Пропонтиде.
- 67.) Дринопољски — Лука.
- 68.) Коски — Јоаким, егзарх Цикладских острва.
- 69.) Литички — Ниџифор.
- 70.) Карпатски — Агатагел.
- 71.) Сервијски и Козански — Константије.
- 72.) Невракопијски — Никодим.
- 73.) Лероско-Калимновски — Јован.
- 74.) Колонијски — Поликарп.
- 75.) Елевгеропољски — Панарет.
- 76.) Парамитијски и Филяјатски — Калиник.
- 77.) Велијски и Конички — Константин.
- 78.) Бањалучко-Бихаћски — Евгеније.

Титуларни митрополити:

1. Ставропољски — Апостол, ректор богословске школе у Халки.
- 2.) Сардски — ректор велике нарсдне школе у Цариграду Милаил. (Наставиће се.)

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Нарловачкој.

(Његова Светост,) преувзвишени господин патријарх *Георгије*, боравио је прошлих дана у Будимпешти, одакле се вратио у прошли четвртак брзим возом, у пратњи архимандрита г. дра *Георгија* Летића. Његова Светост је у понедељак, 25 фебруара, имала част бити код Његова Величанства у двору Будимском на дворском ручку, на којем је Његова Светост седела с десна Његову Величанству. После ручка, при серклу, благоизволело је Његово Величанство најмилостивије ослонити св. патријарха *Георгија* и разговорати се с њим о нашим црквеним и автономним стварима.

(*Стечајни испит*). Дана 22 фебруара о. г. положили су стечајни испит пред испитном комисијом епархије Бачке јереј *Наум Марјановић*, лични капелан у Лалићу и свршени богослови *Исидор Луђајић* и *Теодор Миљић*. Комисији је председавао окр. протопрезвитер Старо-Бечејски г. *Јован Борота*.

(*Промоција једног Србина sub auspiciis regis.*) У уторак 5. (18.) марта о. г. биће у великој дворници земаљске музичке школе у Загребу свечано промовисан *sub auspiciis regis* за доктора филозофије г. *Ђуро М. Шкаркић*, професор кр. реалне гимназије у Загребу. Промоција ће се одржати по прописаном церемонијалу у присуству Краљева заступника.

У Србији.

(*Свечана седница Академије Наука у Београду*). У петак, на дан проглашења Србије краљевином, била је у сенатској дворници Велике Школе у Београду свечана седница кр. српске Академије Наука. Седницу је отворио председник Академије, генерал *Ј. Мишковић*, говором о раду Академије за 15 година њенога опстанка, на се дотакао свих шест досадашњих председника Академије и изнео своје гледиште, да би у у будуће требало постављати председнике Академије изборним системом. (У Србији наиме Краљ поставља указом председника академије). После тога је секретар *Јован Жујовић* прочитао извештај о раду Академије у прошлој години, којом је приликом одан помен умрлим члановима: *Аћиму Чумићу*, *Николи Кретићу* и *Стеви Р. Поповићу*. После тога је дописни члан Академије *Љуба Јовановић* држао своју приступну беседу о *Попу Дукљанину*, после које је проглашен правим чланом Академије.

(*Велико одликовање српског научника.*) „Београдске Новине“ јављају, да је *др. Јован Цвијић* професор географије у Београдској Великој Школи добио ових дана званични позив на чешки универзитет у Праг, а са сјајном материјалном понудом. Кад се зна на каквој научној висини стоји Прашко чешко свеучилиште, ово је за *Цвијића* и српску науку ванредно одликовање. Но колико је год то велика почасти, толико би штета била, да Београд, који је за сад на путу да добије универзитет, изгуби тако одличну научну снагу. Србија може на угодно знање примити ово одликовање српског научника од стране браће Чеха, али у интересу српске науке мора настојати, да га задржи код куће, где је најприродније земљиште за његов рад.

(*Изједначење професорских плаћа*). Народна скупштина у Београду усвојила је измене и допуне

у закону о учитељској школи, које се односе на наједначије плаћа професора учитељске школе са плаћама гимназијских професора. Посланици из народа — 11 на броју — гласили су против, а закон је примљен са 69 гласова.

У Црној Гори.

(Женидба кнежевића Мирка). Дана 26 фебруара о. г. верио се је кнежевић *Мирко*, други син Њег. краљевског Височанства кнеза Николе I. са ћерком пуковника Александра Константиновића, Наталијом. Пуковник Константиновић је у блиском сродству с Њег. Величанством краљем Србије Александром I. Мати његова била је кћи Господара Јеврема Обреновића. Сретна нека је ова веридба!

(Српски примас). Као што смо већ јавили, преговори Њ. кр. В. кнеза црногорског Николе I. са Њ. Св. Римским папом Лавом XIII., гледе Св. Јеронимског Завода у Риму, успели су. Из назива тога завода брисано је оно *pro croatica gentes*, које је папа ставио у назив тај својим прошлогодишњим бревеном и завод се сада назива „*Colegium illyricum*“. Па не само то, него је папа именовao Барског надбискупа „српским примасом“.

Разне белешке.

(Коме треба Библија?) Једна лондонска црква позвала је неког знаменитог проповедника да држи проповед парохијанима, која би их имала побудити да даду своје прилоге, којима би се имале купити Библије за заробљене Буре. Али какво беше изненађење, кад проповедник поче своју проповед с овим речима: „Браћо моја! Позвали су ме, да вас побудим да купујете књиге св. Писма заробљеним Бурима. Ну ја сматрам то излишним. Бури су толико пута показали своје познанство с Еванђељем и није им потребна Библија. Много би боље било, да тим свештеним књигама снабдемо наше ministre и ђенерале. Њима ни мало не ће бити излишно напоменути о заветима правде и милоерђа“. Р. Г.

(„Божја браћа“ у Немачкој). — У Немачкој се појавила чудна секта — „Божја браћа“. Старишина „Божје браће“ био је неки Кишке, који је учио своје стадо, да ће пропасти света и други долазак Христов за најкраће време догодити се. Једном сат на сеоској звонари стаде, „браћа“ су држала да је то почетак пропасти света и сви, разнога пола, у великом броју скупеше се сасвим голи, изађоше на улицу и почеше играти и певати. Сеоски кнез хтеде да позатвара ове шкандалисте, али га избеше батинама. Тада се сељаци скупеше и почеше хладном водом поливати полуумне фанатике. По-

лицијске власти, приликом истраге, пронађоше да су неки од браће очекујући пропасти света морили себе глађу. Један сектант убио своју рођену матер, јер вели: „Мајку ми је био узхватио ђаво, те је само проливањем њене крви могла се повратити Богу“. Њемачке државне власти предузеле су строге мере против те т. з. лаузицке секте или „Божје браће“.

„Странник“ 1902. I.

Рад. Гр.

(Нове религије у Америци). — У Америци се непрестано појављују нове религије, а то особито бива у Чикагу. Ту не само да можеш наћи представнике свих постојећих религија, већ се непрестано рађају све нове секте. Данас има тамо већ 70 разних религиозних облика, а уз то, сваког месеца јавља се нова секта. Многе од њих живе само један дан, а неке се задрже и силно напредују, да им се број чланова повећава не само сваког дана, већ и сваког сата. Чикаго је врло згодно земљиште за развитак разних секата. Град је млад, велик и насељен разноврсним народима. Привешћемо само за пример римокатоличку цркву св. Агнесе, у којој се проповеда на 8 језика — енглеском, талијанском, пољском, немачком, чешком, литавском, француском и шведском. У Чикагу има кинеских и будијских молиоца, мошеја, синагога и храмова свију хришћанских вероисповеди. Али у Чикагу је најинтересантије посматрати појаву и развитак разних нових секата. Тако неки Џон Александар Дови проповеда јавно да је он ваплоћење пророка Илије и позвао да оснује нови „град — Сион“. У Чикагу се држи, да се Дови користује лаковером човечјом, јер му његови приврженици слепо верују. Тај „ваплоћени Илија“ за десет година свог пророчког рада стекао је око 5 милијуна круна. Сваке недеље он проповеда у огромној аудиторији, у којој може стати 7000 људи, те која је увек препуна. Дови је отворио банкарску радњу, издаје два недељна листа, подигао је велику гостиницу, виши научни завод, болницу, штампарију, па и магацине за разну робу. Новце за то он је сакупио од својих приврженика, који му дају десетину од својих доходака. Осим тога, врло му се добро плаћа за молитве болесницима. Скоро сваки дан болесници, поклонници „ваплоћеног Илије“, у писмима га моле да се у одређени час моли за њих. Дови свршава молитву и телеграфира: „Молио се 12. Августа 1901 године, у један сат и четир минута по подне. Џон Александар Дови“. Ако наскоро после тога болест пође на боље, тада се тумачи, да је то услед Довеове молитве. — У најновије време појавила се секта „ду-

ховног господства љубави“. На челу јој стоји же-
на-пророчица. Она предсказује, да ће се у блиској
будућности све данашње државе по свету разру-
шити, те да ће се на месту Чикага појавити нови
стан за све човештво. Прочица је већ у два — у
три маха одредила чак и дан, кад ће се тај гран-
диозни догађај збити.

„Јуни. Обојр“.

Рад. Гр.

(Руско дело на Јапанском језику.) Као што
јавља руско „Новое Время“ познато дело оберпро-
курора Св. Синода К. П. Побједоносцева — „Мо-
сковский Сборникъ“, преведено је недавно и на ја-
пански језик. И ми смо у преводу српском донели
знатан број чланака из тог ваљаног дела у броје-
вима „Срп. Сиона“ од 1899 и 1900-те године.
Покојни архимандрит Н. Дучић извео је из њега
знатан број чланака у преводу српском у засебној
књижици, а преведено је и на немачки и француски
језик. Прошле године изашло је већ пето издање
тога дела с допуном неколико нових чланака.

Р. Гр.

(† Емил Холуб.) Чувени Афрички путник *Емил
Холуб* умро је 8. (20.) фебруара о. г. у Бечу.

(Рођени злочинци.) И ван круга лечника и ан-
трополога жива је још успомена на онај огромни
утисак, који је произвео 1877. г. Cesare Lambroso
са својом теоријом о рођеним злочинцима. Злочинац
је по Ламбросу у истом смислу и из истог разлога
злочинац, као што је рођени лудак лудак. Као што
овај ништа није крив, што није као други људи,
тако је и код злочинаца. Он је баш рођен за зло-
чинца; наклоност извесним стварима, које казни
закон прогони, има свој корен у његову телесну
саставу тако, да има извешан тип злочинца и иску-
сан лечник га може одмах познати по облику љу-
бање му, по коси, великој доњој вилици и непра-
вилну носу, по клопавим ушима и по угнутом челу.
Осим ових телесних знакова има их на рођену зло-
чинцу и других, н. пр. наклоност, да изгребе ви-
дове, да црта цртеже у дивљим облицима, да своју
кожу тетовира, чешће је мало осетљив за бол а
често је леворук (шуваклија). У духовном животу
је сличан морално лудим људима, т. ј. онима, који
више пењају јасна суда о моралним стварима. Мо-
рално лудило пак и злочинство се могу сматрати
као подврета епилепсије; другим речима, зликовац
је болестан, а не као што се пре мислило, морално зао.

Кад је изашла Ламбросова књига, његови су на-
зори примљени са великим допадањем. А како да-
нас стручњаци суде о њима, можемо видати из јед-
ног чланка у листу Globus, од 11. августа 1900.

По њему није суд о Ламбросовим назорима пово-
љан. „Да нема,“ вели, „злочиначког типа, доказали
су многи испитивачи“ и као такви навађају се
Баер, Kirn, Näcke, Féré, Koch. Код злочинаца се
не појављује морално лудило, већ моралне слабости.
Епилепсија не може произвести какав особити ан-
трополошки тип, већ је она болест.

Затим се прича из једног енглеског листа, како
је неки правник, Samuel Smith начинио практичку
пробу са Ламбросовом теоријом. Он замоли неког
познатог тамничара, да му набави један десетак фо-
тографија између њих 500 робова и то таквих,
који имају највише црта тога злочиначког типа, па
предложи те фотографије једној колегији, која се
састојала из једног правника, једног лечника, једног
жељезничког управитеља, једног судца и једног
професора велике школе, па затражи њихово ми-
шљење о тим људима. Из опрезности је ствар била
тако удешена, да је сваки имао своје мишљење сам
дати, а да не зна за мишљење других. Ошишана
глава и робовско одело је свакако комисију већ
упозоравало, да ту има нешто, те да треба опрезно
да изрекну суд. Али кад су били позвани, да кажу,
какво је злочинство који починио, не бијеше суд
ни код двојице једнак, а сви су били далеко од
истине. Правник се извукао тим, што је о једном
злочинцу, који је злочин учинио наведен околно-
стима, рекао: „тај мора да је нешто учинио.“ Про-
фесор, од кога се очекивало, да ће моћи нешто
више погодити, сложио је своје мишљење о два нај-
већа разбојника у мудру изреку: „ови су људи
изопачени“. Док се комисија задубила у разгледање
фотографија, посматрао је Dr. Semith саму комисију
и нашао је више аномалија на главама поштоване
господе, него што их је било код злочинаца.

St a. M. L. 1901.

А. Ж.

Нове књиге.

Женско питање. Написао Др. Дан. Трбојевић.
Прештампано из „Бранкова Кола“. 1902. Сремски
Карловци. Српска Манастирска Штампарија. Стр. 24.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 16 2—2

Ради сталног попуњења учитељског места у
Краљевцу овим се расписује стечај.

Плата је учитељу за редовну наставу 800
круна — са петогодишњим доплатком — за пов-
торну школу 2¹/₂ ланца оранице односно ливаде,
на коју учитељ све терете сноси; стан од 2
собе коморе штале и башге; за паушал 10 К;
од укопа где позван буде 1 К. Дрва колико
устреба.

Дужности су учитељеве Школском Уредбом

прописане. — Компетовати могу само потпуно оспособљени.

Рок стечају траје шест недеља од првог уврштења у „Срп. Сиону“.

Изабрани наступиће звање 1. септембра 1902.

Из седнице црквено-школског одбора држан у Краљевцу (Тамиш ж.) 17. фебруара 1902.

Георгије Кеверешан
председник.

Ad бр. К. 32/67 ex 1902.

12 3—3

Е Д И К Т.

Услед бракоразводне молбе Максима Девића из Ст. Бановаца против супруге му Јелене пре удове Раделић сад непознатог боравишта, позива се речена супруга Јелена, да у року од 6 месеци рачунајући од првог уврштења едикта овог у новинама, овој конзисторији или сама лично предстане или место свога садањег пребивања

пријави, јер у противном случају окончаће се без ње ова бракоразводна парница.

Из седнице архид. конзисторије држане у Карловцима 17. (30.) јануара 1902.

Архидијецезална Конзисторија.

Ad бр. К. 32/67 ex 1902.

13 3—3

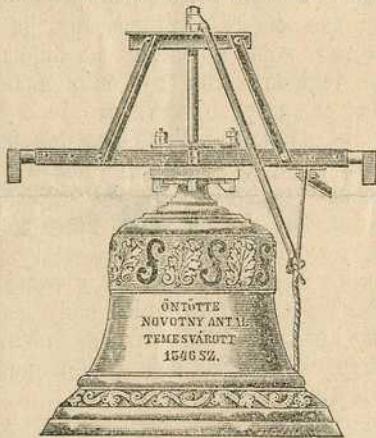
Е Д И К Т.

Услед бракоразводне молбе Симе Поповића из Карловаца, против супруге му Љубице рођ. Коларовић непозната боравишта, позива се речена супруга Љубица, да у року од 6 месеци рачунајући од првог уврштења едикта, овог у новинама, — овој конзисторији или сама лично предстане или место свога садањег пребивања пријави, јер у противном случају окончаће се без ње ова бракоразводна парница.

Из седнице архид. конзисторије држане у Карловцима 17. (30.) јануара 1902.

Архидијецезална Конзисторија.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупило, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 2 провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

5— ex 1902.

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленаарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленаарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом тајаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима. 1902. 161.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА